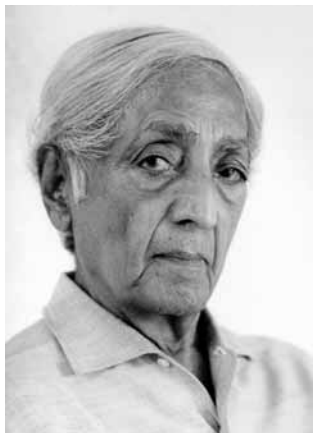

Jiddu Krishnamurti 1895 – 1986

J. Krishnamurti groeide op in de nabijheid en onder de hoede van onder andere Leadbeater, Besant, Arundale en Jinarajadasa. Hij werd gezien als het nieuwe 'voertuig' voor de wereldleraar en werd daartoe getraind.

Later nam hij afstand van de rol die hem was toebedacht. Hij gaf zijn leringen op basis van zijn diepe geestelijk inzicht door zijn buitengewone ervaringen. Hij zei: 'Mijn enige zorg is het totale, ongeconditioneerde vrij maken van de mens'.

Hij richtte scholen op in India, Engeland en in de Verenigde Staten. Zijn voordrachten werden in veel talen en in veel landen gepubliceerd.

Jiddu Krishnamurti werd geboren op 11 mei 1895, volgens de Indiase tijdberekening waarbij een dag begint om 4 uur in de morgen. Naar westerse berekening viel de geboorte op 12 mei 1895 om 12.30. De geboorte vond plaats in Mandanapalle, een bergstadje tussen Madras (nu Chennai) en Bangalore.

Krishnamurti werd geboren als het achtste kind van Jiddu Narianiah en Sanjeevamma. Jiddu Narianiah was belastingambtenaar bij het Britse gouvernement. Het brahmaanse gezin sprak Telugu en leefde strikt vegetarisch. Narianiah was lid van de Theosophical Society en Sanjeevamma was een aanhanger van Sri Krishna naar wie ze haar achtste kind vernoemde. Sri Krishna wordt zelf gezien als een achtste kind. Sanjeevamma beviel in de zogenaamde 'puja' kamer van haar huis. Die kamer is het heilige hart van het huis, gereserveerd voor gebed, en men gaat er niet binnen dan na gebed te hebben en in schone kleren; dood en geboorte horen er niet thuis. Maar Sanjeevamma had bijzondere gevoelens over haar achtste kind en ze wilde bevallen in de zuiverste kamer van haar huis. De astroloog die direct na de geboorte de horoscoop trok voorspelde dat de baby eens een groot man zou zijn. Maar Krishnamurti was een zwak kind dat leed aan malaria en neusbloedingen. Dat gaf aanleiding tot

thuis blijven van school en bij zijn moeder zijn, met wie hij een hechte band had. Hij ging niet graag naar school omdat hij gezien werd als een dromer en hij kreeg veel straf. Uren kon hij bezig zijn met het observeren van vogels, mieren, bomen en bloemen en hij kwam geregeld thuis zonder zijn lei, griffel en boeken, omdat hij die weer eens weggegeven had aan een arm kind. Toen Krishnamurti elf jaar was stierf Sanjeevamma, in 1905. Haar dood had grote gevolgen voor de kinderen. Het werd nog triester toen Narianiah in 1907 verplicht gepensioneerd werd door het koloniale bestuur, op 52 jarige leeftijd met behoud van de helft van zijn salaris. Narianiah vroeg aan Annie Besant of er misschien werk voor hem lag op het hoofdkantoor in Adyar. Hij legde haar uit dat zijn oudste dochter was getrouwd en dat hij als weduwnaar moest zorgen voor zijn vier nog levende zonen die tussen de 15 en 5 jaar oud waren. Annie Besant wees zijn verzoek af, omdat de dichtsbijzijnde school voor de kinderen 6 km ver van Adyar lag. Narianiah, lid van de Theosophical Society sinds 1882, hield aan en uiteindelijk kreeg hij aan het einde van 1908 een baan als assistent-secretaris op het hoofdkantoor van de Society. Er bleek geen huis beschikbaar op het theosofische landgoed en het gezin werd gehuisvest in een huisje even

W i e w a s . . .

buiten het hek. De twee middelste kinderen, Krishnamurti (hierna ook Krishna) en Nitya, 14 en 11 jaar oud, waren op elkaar aangewezen omdat hun oudste broer naar het Presidency College in Madras ging en hun jongste broertje Sadanand van vijf fysiek en mentaal niet in orde was. Krishna en Nitya bezochten de Pennathur Subramanian High School in Mylapore. Krishna onderging de school als een straf omdat hij bijna ieder dag met de stok kreeg vanwege zijn traagheid, maar zijn broertje Nitya gold als erg knap.

Begin 1909 kwam Charles W. Leadbeater terug naar Adyar, op verzoek van Annie Besant. Sinds 1906 reisde hij in Europa en Amerika. Annie Besant en Leadbeater zochten in die tijd een 'voertuig' voor de wereldleraar, de Heer Maitreya. Zij namen aan dat die wereldleraar spoedig weer in een menselijke vorm op aarde zou verschijnen, zoals hij dat 2000 jaar geleden gedaan zou hebben in het lichaam van Jezus, en dáárvoor in het lichaam van Sri Krishna. Leadbeater zag Krishna en Nitya spelen op het strand van Adyar en hij was verbaasd over de zuivere aura van Krishna die hij helderziend waarnam. Hij koos hem als 'voertuig' voor de wereldleraar. Krishna en Nitya werden van school genomen. Zij kregen onderrecht van Leadbeater, van zijn secretaris Ernest Wood, van

de Nederlander Johan van Manen en van Subrahmanyam Aiyer, een vriend van Narianiah.

Leadbeater nam ook de verantwoordelijkheid voor de 'occulte' training van Krishna op zich. Annie Besant was niet betrokken bij de ontdekking van Krishnamurti. Ze was in die tijd in het buitenland. Op 17 november 1909 kwam ze terug in Adyar en ze werd het eens met Leadbeater over de keus van Krishnamurti als het toekomstige voertuig voor de wereldleraar. In 1910 kreeg zij van Narianiah toestemming om wettelijk voogd te worden van de beide jongens, Krishna en Nitya. In 1912 ontstonden er moeilijkheden over de voogdij, omdat Narianiah eiste dat zijn zonen niet in aanraking zouden komen met Leadbeater. Annie Besant won echter het door Narianiah aangespannen proces en zij behield de voogdij.

In 1910 werd in Benares (nu Varanasi) 'de orde van de ster' opgericht om de wereld voor te bereiden op de komst van de wereldleraar. Besant en Leadbeater werden de beschermers van de orde en Krishnamurti werd het hoofd. In mei 1911 gingen de jongens met Annie Besant en George Arundale voor zes maanden naar Engeland om te wennen aan het klimaat en aan de Engelse maatschappij. Van 1912 tot 1920 verbleven ze weer

in Engeland met als leraren George Arundale en C. Jinarajadasa. Zij werden klaargestoomd voor de universiteit. Nitya, die rechten studeerde, bleek een briljante student, maar Krishna zakte voor zijn examens. Hij kreeg van Annie Besant toestemming om naar Frankrijk te gaan waar hij Frans studeerde. Hij voelde zich gelukkiger in Frankrijk, waar hij werd opgevangen door de families Blech en Manziarly. In 1921 bleek dat Nitya aan tuberculose leed en tot aan zijn dood in november 1925 was Krishna zeer betrokken bij de ziekte van zijn broer.

In 1921 gaf Baron van Pallandt zijn kasteel en landgoed Eerde in Ommen, Nederland, cadeau aan de orde van de ster. Tot 1929 hadden er op dit landgoed bijeenkomsten plaats van de orde van de ster. Terwijl Nitya kuurde in Villars in de Zwitserse Alpen, ging Krishna naar Nederland voor de overdracht van Eerde. Hij stopte in Amsterdam waar hij een Amerikaans meisje ontmoette, Helen Knothe. Zij was een nichtje van de Nederlandse Corry Dijkgraaf die vertegenwoordigster was van de orde van de ster in Nederland. Krishnamurti werd verliefd op Helen Knothe. In 1922 gingen de broers naar Sydney waar Leadbeater was gaan wonen als bisschop van de Vrij-Katholieke Kerk. Maar Nitya werd weer ziek en er werd besloten om naar

W i e w a s . . .

Zwitserland terug te keren, via San Francisco. Daar bood een theosoof hun een bungalow aan in Ojai Valley bij Santa Barbara in Californië. De bungalow lag op 475 meter hoogte in een klimaat dat zeer geschikt was voor tuberculosepatiënten. De bungalow en 4 hectare land werden aangekocht voor de broers. Nitya werd beter, maar tijdens een verblijf in India in 1924 stak zijn ziekte weer de kop op en zij gingen terug naar Ojai. Annie Besant stond er op dat Krishna naar Adyar zou komen voor de jubileumconventie van 1925. Krishna wilde Nitya niet verlaten, maar Leadbeater en anderen verzekerden hem dat Nitya onmisbaar was voor zijn werk en dat er niets zou gebeuren. Helaas, toen het schip waarop ze naar India voeren het Suez Kanaal bereikte, kwam het telegram met daarin het nieuws van Nitya's dood. Krishna was totaal gebroken. Zijn hele levensfilosofie en vertrouwen in Leadbeater en zijn gedachtegoed stortte in. Hij begreep dat hij op zichzelf moest terugvallen. Anderen kunnen je niet vertellen hoe jij en je leven er geestelijk voorstaan. Een nieuwe ontwikkeling begon.

Sinds 1922 onderging Krishnamurti een proces waar anderen getuige van waren. Zelf zei hij dat het te maken had met het raken van die compassie die elk verdriet en lijden heelt. Het

proces was fysiek zeer pijnlijk, vooral in zijn hoofd. Leadbeater schreef aan Annie Besant dat hij niet begreep waarom Krishna zo'n vreselijke fysieke pijn moest lijden, terwijl zijn brahmaanse lichaam al zo zuiver was en minder voorbereiding nodig zou moeten hebben dan een Europees lichaam.

In augustus 1929, tijdens een bijeenkomst van de orde van de ster, sprak Krishnamurti de beroemd geworden woorden: *Waarheid is een land zonder paden en je kunt waarheid niet benaderen via een pad, een religie of een sekte. Dat is mijn volle en ongeconditioneerde overtuiging. Als je dat begrijpt zul je zien dat het onmogelijk is om een geloof te organiseren. Een geloof is een individuele zaak en je kunt het niet organiseren en dat moet je ook niet doen. Als je het wel doet gaat het dood, het wordt gekristalliseerd; het wordt blind geloof, een sekte, een religie opgelegd aan anderen.*

Hij sloot af met de woorden: *Twee jaar lang denk ik hierover na, rustig, zorgvuldig en geduldig en ik heb nu het besluit genomen de orde op te heffen. Jullie kunnen andere organisaties oprichten en iemand anders verwachten. Dat is niet mijn zaak, ook niet het bouwen van nieuwe hokjes (cages) en nieuwe versieringen voor die hokjes. Mijn enige zorg is het totale, ongeconditioneerde vrij maken van de mens.*

Hierna werden kasteel Eerde en al de aan de orde van de ster geschonken bezittingen in Australië teruggegeven aan de donoren. Leadbeater zei dat het mis was gegaan met de komst van de wereldleraar; Jinarajadasa en Arundale zeiden dat ze er nooit in hadden geloofd. Tijdens de conventie van 1929 in Adyar waren zij vijandig en Krishnamurti nam afstand en heeft in 1930 zijn lidmaatschap van de Theosophical Society opgezegd. Krishnamurti en Annie Besant bleven elkaar trouw; zij begreep hem wel en hij zag haar vier maanden voor haar dood in 1933 voor het laatst. Tussen 1933 en 1939 reisde Krishnamurti verschillende keren naar India, maar na de dood van Annie Besant, toen George Arundale internationaal president werd, was hij niet meer welkom in Adyar. Zevenenveertig jaar kwam hij er niet meer terug, maar er waren overal leden die zijn boodschap hadden begrepen en hem trouw bleven, ook in Adyar, zoals de familie van Sri Ram. Toen zijn dochter Radha Burnier kandidaat stond voor het internationale presidentschap in 1980 beloofde Krishnamurti haar dat hij, als zij zou winnen, terug zou komen naar Adyar. Ze won en van 3 november 1980 tot aan zijn dood in 1986 wandelde hij, als hij in Madras was, met Radha op het strand van Adyar.

W i e w a s . . .

In 1939 werd in Ojai, Californië een stichting opgericht met de naam: Krishnamurti Writings Inc. (KWI), de voorloper van de latere Krishnamurti Foundation. Toen brak de wereldoorlog uit die Krishnamurti uitzat in Ojai. Twee maanden nadat India onafhankelijk werd in 1947 ging Krishnamurti terug naar zijn geboorteland. Later zou hij zeggen: 'Full awakening came in India in 1947-1948': totale bewustwording kwam in India in 1947-1948.

Het pijnlijke proces ging ondertussen door. Pupul Jayakar beschrijft het in haar boek: *Krishnamurti, a Biography*. Van 28 mei tot 20 juni in 1948 waren Pupul Jayakar en haar zuster Nandini getuige van een zeer intense ingreep in het fysieke proces. Krishnamurti had extreme pijn in zijn nek, in de kruin van zijn hoofd en in zijn ruggegraat. Hij zei: 'Zij maken de hersenen schoon, totaal, ze worden leeg gemaakt'. (Jayakar p. 125) Als het proces in werking was leek het lichaam een schil en had het een kinderlijke stem, totdat het gevuld werd met een grote aanwezigheid. Krishnamurti zat dan rechtop met gesloten ogen. Het was alsof zijn lichaam groeide en de kamer vulde. Er heerste een tastbare pulserende stilte en een immense kracht stroomde de kamer binnen. In die staat had de stem volume en diepte. Pupul Jayakar vroeg aan

Krishnamurti wat het was dat gebruik maakte van zijn lichaam, was het Maitreya?

Maar er kwam geen antwoord. Toen vroeg ze: 'Is dat waar we getuige van zijn het eerste geestelijke denkvermogen dat totaal en volledig functioneert?' Het antwoord was: 'Waarschijnlijk' (Jayakar 132).

In 1961, in Gstaad in Zwitserland, maakte Vanda Scaravelli aantekeningen over het proces.

De pijn was weg. De buitengewone staten van bewustzijn kwamen op tijdens zijn wandelingen of als hij wakker werd na zijn slaap. Vanda Scaravelli voelde de immense bijzondere energie die zich in en rondom Krishnamurti manifesteerde. Hij ging door met zijn voordrachten en gesprekken, er was geen verschil meer tussen zijn mystieke ervaringen en zijn dagelijkse leven. Hij zei er over: 'Het lijkt alsof de geest de wijde ruimte overziet en de oneindige verte, alsof de geest zich uitstrekt zonder einde en achter en verder dan de geest is iets dat alle dingen in zich heeft' (Jayakar p. 196).

In 1981 zei Krishnamurti: 'Zijn we in staat het hersenbrein zo uit te dagen dat we uit kunnen vinden of het de mogelijkheid, de energie, de wil en de passie heeft om het steeds doorgaande proces van denken vanuit het verleden af te breken zodat door het beëindigen van dat proces de hersencellen een verandering

kunnen ondergaan, een transformatie? Tijdens een totaal inzicht in de hele beweging van het bewustzijn, ondergaan de activiteiten en structuren van de hersenen een verandering, de hersenen ontdekken iets nieuws, een nieuw organisme ontstaat dat een nieuwe functie heeft. Om bij liefde te kunnen komen moet de hele stroom van het bewustzijn ophouden. Het einde van droefheid en leedwezen is het begin van compassie' (Jayakar p. 411 – 413).

Zestig jaar lang, na het opheffen van de orde van de ster, reisde Krishnamurti over de wereld. Zijn lezingen en gesprekken werden en worden gepubliceerd in meer dan vijftig boeken en in veel talen. Hij richtte scholen op in India, Engeland en in de Verenigde Staten. Zijn leringen zijn gebaseerd op zijn diepe geestelijke inzicht door zijn buitengewone ervaringen.

FvI

Bronnen:

Mary Lutyens: *The Life and Death of Krishnamurti*. Rider 1991;

Pupul Jayakar *Krishnamurti, a Biography*. Harper & Row 1986; Aryal Sanat: *The Inner Life of Krishnamurti*. Quest 1999, Nederlandse editie: UTVN 2005; *Theosophical Encyclopedia* TPH Philippines 2006

De foto in deze rubriek is van Mark Edwards, Londen.